

سلوکیان در تاریخ ایران (تا اشک هفتم)

تالیف و گردآوری

علی عسکری

تابستان ۱۳۹۶

سرشناسه	: عسکری، علی، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	: سلوکیان در تاریخ ایران (تا اشک هفتم) / تالیف و گردآوری علی عسکری.
مشخصات نشر	: اهواز : علوم و فنون پزشکی ، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۰ ص.: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۰۶-۵۷-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: سلوکیان -- تاریخ
موضوع	: Seleucids -- History
موضوع	: ایران -- تاریخ -- سلوکیان. ۳۲۳ - ۲۴۹ ق. م.
موضوع	: Iran -- History -- Seleucids, 323 - 249B. C
رده بندی کنگره	: DSR ۱۳۹۶۳۲۳ اس ۵/ع
رده بندی دیویی	: ۰۱۳/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۸۵۷۶۷۲

نام کتاب: سلوکیان در تاریخ ایران (تا اشک هفتم)

نویسنده: علی عسکری

ناشر: انتشارات علوم و فنون پزشکی اهواز

نوبت چاپ: اول ۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

بها: ۲۰۰۰۰ تومان

مرکز نشر و پخش: اهواز - امانیه - خیابان سقراط غربی جنب مجتمع تصادفات دادگستری - کرچه خاکسار - پلاک ۱۲۰

تلفن تماس: ۳۳۳۳۳۸۶۵ - ۳۳۳۶۲۸۹۳ - ۰۶۱-۳۳۳۶۲۸۹۳ - ۰۶۱-۳۳۳۶۲۸۹۳

نشانی های اینترنتی: www.olfo.ir www.parsinbook.ir

پست الکترونیکی: olomofonon.pezeshki@gmail.com

اخطار!

هرگونه چاپ و تکثیر (اعم از: زیراکس، بازنویسی، ضبط کامپیوتری، تهیه CD) از محتویات این اثر بدون اجازه کتبی از مؤلف ممنوع است. متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

پیشگفتار

تاریخ ایران، تاریخی که ملل آن بنیان گذار تمدن کنونی جهان هستند، قسمت عظیمی از تاریخ جهان بخصوص تاریخ جهان باستان می باشد. ملتی که همواره در طول تاریخ کمترین ظلم و ستم را تحمل ننموده و حاضر نشده است که سلطه بیگانگان را بر موطن خویش بپذیرد و اگر دشمنی توانسته بود برای مدت کوتاهی در ایران به سلطت پردازد، همواره از طرف ایرانیان با خطر مواجه می شدند. اگر بخواهیم در این باره مثالی ذکر کنیم می توان به سلطنت سلوکیان در ایران اشاره نمود. منابع و مآخذ تاریخی متعلق به این دوره بیشتر متعلق به نویسندگان یونانی، رومی، سریانی و یهودی است که بیشتر آنها دارای اختلافات و تناقض گویی ها و غرض و نیت های فراوان می باشد و این امر باعث شده که همچنان بسیاری از مسائل تاریخی این دوره با وجود گذشت سالی ها متمادی همچنان تاریک و مبهم باقی بماند. به این ترتیب کم تر محقق داخلی سراغ تحقیق و مطالعه این دوره تاریخی ایران رفته است لذا با توجه به علاقه نگارنده به روشن شدن حقایق تاریخی این برهه از تاریخ ایران روضه «سلوکیان در تاریخ ایران تا اشک هفتم» را به عنوان موضوع پایان نامه کتاب انتخاب کردم. هدف اصلی تحقیق شناخت وضعیت کلی ایران در دوره سلوکیان و روشن شدن تأثیرات متقابل سلطه گر و زیر سلطه می باشد. البته به دلیل کمبود منابع در این دوره و عدم اعتماد به برخی منابع مشکلات و دشواریهایی نیز پیش روی نگارنده قرار گرفته است. سپاس دارم از همه اساتید، دوستان و عزیزانی که به نحوی مرا در تهیه این کتاب مورد لطف و عنایت خود قرار دادند و خرسندم از اینکه ثمره آن تلاش ها و زحمات ها اینک در دسترس اهل تحقیق قرار می گیرد.

تا چه قبول افتد و چه در نظر آید

شهریور ۱۳۹۶ خورشیدی

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۵.....	مدخل : روابط ایران و یونان از آغاز تا فروپاشی هخامنشیان
	بخش اول : تاریخ سیاسی سلوکیان
	فصل اول : چگونگی شکل گیری دولت شاهنشاهی مقدونی و روابط آن با ایران
۱۶.....	۱-۱- مختصری درباره تاریخ دنیای
۱۷.....	۲-۱- آرمان های ایران سرزمین سکندر
۲۱.....	۳-۱- اسکندر و ایران
	فصل دوم : سلوکیان و ایرانیان
۲۶.....	۱-۲- کشمکش میراث خواران
۲۶.....	۱-۱-۲- به قدرت رسیدن پردیکاس
۳۰.....	۲-۱-۲- کشته شدن پردیکاس و تجزیه مجدد میراث اسکندر
۳۲.....	۳-۱-۲- قدرت موقت آنتیگونس
۳۴.....	۴-۱-۲- قدرت طلبی سلوکوس و تشکیل حکومت سلوکیان
۳۷.....	۲-۲- جغرافیای سلوکیان
۳۹.....	۳-۲- شاهان سلوکی از ابتدا تا برآمدن پارتیان
۳۹.....	۱-۳-۲- سلوکوس اول و اقدامات او در تحکیم حکومت سلوکیان
۴۴.....	۲-۳-۲- آنتیوخوس اول
۴۷.....	۳-۳-۲- آنتیوخوس دوم و مهاجرت پرنی ها به سرزمین پارت
۴۹.....	۴-۲- تباراشکانیان
۵۰.....	۱-۴-۲- شروع نهضت پرنی ها
	فصل سوم : ایرانیان و سلوکیان
۵۴.....	۱-۳- شاهان سلوکی از سلوکوس دوم تا فروپاشی دولت سلوکی در ایران و روابط آنها با اشکانیان

۱-۱-۳- سلوکوس دوم و شورش نواحی شرقی حکومت سلوکیان	۵۴
۲-۱-۳- سلوکوس سوم	۵۶
۳-۱-۳- سلطنت آنتیوخوس کبیر و قدرت یابی مجدد سلوکیان در ایران	۵۷
۱-۳-۱-۳- مناسبات آنتیوخوس سوم و رومیان	۶۰
۴-۱-۳- نقش آسیای صغیر در تحولات شرق حکومت سلوکیان	۶۲
۵-۱-۳- سلوکوس چهارم	۶۵
۶-۱-۳- آنتیوخوس چهارم	۶۶
۷-۱-۳- آنتیوخوس پنجم	۶۹
۸-۱-۳- دمتریوس اول	۷۰
۹-۱-۳- الکساندر بالاس	۷۰
۱۰-۱-۳- دمتریوس دوم و پایان کار سلوکیان در ایران	۷۱
۲-۳- سرانجام کار سلوکیان	۷۶

بخش دوم : تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی سلوکیان

فصل اول : شهرسازی سلوکیان

۱-۱- سیاست و انگیزه شهرسازی سلوکیان در ایران	۸۰
۲-۱- تقسیم بندی شهرها و چگونگی اداره آنها	۸۲
۱-۲-۱- ساتراپی ها	۸۲
۱-۱-۲-۱- پارت	۸۳
۲-۱-۲-۱- پارس	۸۵
۳-۱-۲-۱- منطقه ایلام	۸۶
۴-۱-۲-۱- شوش	۸۷
۵-۱-۲-۱- ماد	۸۹
۲-۲-۱- پولیس ها	۹۱
۳-۲-۱- شهرهای آزاد	۹۶
۴-۲-۱- پایتختهای سلوکیان	۹۷
۱-۴-۲-۱- بابل اولین تختگاه سلوکیان	۹۷

عنوان

صفحه

۹۸	۱-۲-۴-۲- سلوکیه
۹۹	۱-۲-۴-۳- انطاکیه
۱۰۱	۱-۳- اهمیت مناطق شرقی ایران در شاهنشاهی سلوکیان
۱۰۳	۱-۳-۱- فرمانروایی یونانی - باختری

فصل دوم : اقتصاد سلوکیان

۱۰۷	۱-۲- تجارت
۱۱۱	۲-۲- مالیات
۱۱۲	۳-۲- وضعیت سکه
۱۱۵	۴-۲- وضعیت راه های تجاری و تأثیر آن بر اقتصاد
۱۱۷	۵-۲- کشاورزی

فصل سوم : نظام کشور داری سلوکیان

۱۲۱	۱-۳- سازمان دربار
۱۲۲	۲-۳- تشکیلات اداری
۱۲۵	۳-۳- ارتش

فصل چهارم : جامعه سلوکیان

۱۳۱	۱-۴- تمدن سلوکیان
۱۳۳	۲-۴- هلنیسم
۱۳۳	۱-۲-۴- هلنیسم و ره آورد آن در یونان و جهان باستان
۱۳۵	۲-۲-۴- هلنیسم و ایران
۱۴۰	۳-۴- مذهب
۱۴۴	۱-۳-۴- وضعیت دین زردشت
۱۴۵	۲-۳-۴- وضعیت معابد
۱۴۹	۳-۳-۴- افسانه خدایان
۱۵۰	۴-۴- زبان و خط
۱۵۲	۵-۴- هنر سلوکیان
۱۵۴	۱-۵-۴- شعر و موسیقی

عنوان

صفحه

۴-۵-۲- معماری و حجاری ۱۵۶

۴-۶- آثار باقیمانده سلوکیان در ایران ۱۵۸

سخن آخر ۱۶۱

منابع و مأخذ ۱۶۵

ضمائم ۱۷۵

www.ketab.ir

بعد از امپراتوری طولانی مدت هخامنشیان یک دوره کوتاه مدت ایران به نام دوره مقدونی بوجود آمد. اسکندر مقدونی که در سال ۳۳۶ ق.م به سلطنت رسید ابتدا با تصرف سراسر یونان و متحد کردن آن و اسپارت راهی ایران شد و توانست طی جنگ‌هایی که با داریوش سوم آخرین پادشاه هخامنشی انجام دهد سرانجام حکومت پهناور هخامنشیان را به زیر سلطه خویش در بیاورد. اسکندر که فکر پیوند و نزدیکی شرق و غرب را در سر می‌پروراند در سال ۳۲۳ به طور ناگهانی درگذشت و با مرگ اسکندر بین جانشینان جنگ در گرفت و در نهایت در سال ۳۱۲ متصرفات بین سردارانش تقسیم شد و ایران سهم یکی از سردارانش به نام سلوکوس شد و وی در همین سال سلسله سلوکی را پایه گذاری کرد. حاکمیت سلوکی‌ها بر بخشی از ایران و بن النهرین تا سال ۱۲۹ ق.م ادامه داشت و در این زمان اشکانیان به رهبری اشک هفتم (فرهاد دوم) به حاکمیت این سلسله در ایران خاتمه دادند.

اولین شاه سلوکی، سلوکوس بود در دوره حاکمیت وی سیاست یونانی سازی ایران و ترویج فرهنگ هلنی انجام گرفت و در این راستا اقدام به احداث ۷۵ شهر یونانی یا پلیس شد. از بزرگترین شاهان دیگر این سلسله می‌توان به آنتیوخوس سوم اشاره کرد که در طول ۳۶ سال سلطنت توانست به طور موقت تسلط مجدد سلوکی‌ها بر سرزمین‌های شرقی را بدست آورد که این امر نیز زیاد ادامه نداشت.

سرزمین سلوکی‌ها به ۲۵ تا ۲۸ ساتراپ نشین تقسیم شده بود که در واقع هر کدام از آن‌ها به طور مستقل عمل می‌نمودند و شاه سلوکی تنها حاکمیتی ظاهری بر آن‌ها داشت. سلوکی‌ها در طول مدت فرمانروایی خود سه بار پایتخت خود را به علل سیاسی تغییر دادند. ابتدا بابل سپس سلوکیه دجله و در نهایت انطاکیه سه پایتخت سلوکی‌ها بودند.

یونانیان به دنبال تأسیس حکومتی واحد و تمدنی واحد در جهان باستان بودند و هلنیسم در جهان باستان بخش عظیمی از بشریت را در برمی گرفت. جانشینان اسکندر نیز بر همین باور بودند ولی نتوانستند در دراز مدت توفیق چشمگیری در ایران به دست بیاورند و خوشبختانه نفوذ تمدن یونانی که در طول حکومت سلوکیان در ایران صورت گرفت سطحی و بیشتر منحصر و محدود به ظواهر بود و حتی بعدها این مهاجر نشینان یونانی ملیت خود را از دست داده و ایرانی شدند.